

ת"פ 62866/03/18 - מדינת ישראל - פמ"ד ע"י נגד מוסא בן סאלם עזאזמה ע"י

בית משפט השלום בבאר שבע

י"א כסלו תשפ"ג
05 דצמבר 2022

ת"פ 62866-03-18 מדינת ישראל נ' עזאזמה

לפני	כב' השופט רון סולקין
המאשימה	מדינת ישראל - פמ"ד ע"י ב"כ מתמחה ליאם קורסיה
נגד	מוסא בן סאלם עזאזמה ע"י ב"כ עו"ד עלי אבו לבן
הנאשם	

גזר דין

כתב האישום והשתלשלות הדין

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירה של ריבוי נישואין, בניגוד לסעיף 176 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

בהתאם לעובדות כתב האישום, בשנת 2008 נישא הנאשם לגב' נהיל עזאזמה (להלן: "**האשה הראשונה**").

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אולם עובר ליום 27.04.17, הכיר הנאשם את נסרין אבו עאיש (להלן: "**האשה השניה**") וביקש להינשא לה. האשה השניה הסכימה להצעת הנאשם וביום 27.04.17 ערך הנאשם עם האשה השניה חוזה נישואין בהתאם לדין השרעי, וזאת על אף שהיה נשוי באותה עת לאשה הראשונה.

ביום 08.05.17 פנו הנאשם והאשה השניה לבית הדין השרעי בבאר שבע, בבקשה ליתן תוקף לנישואיהם.

ביום 11.05.17, נעתר בית הדין השרעי לבקשה, ואישר את הנישואין.

במהלך שמיעת ההליך העיקרי, העלתה ההגנה מספר טענות מקדמיות, ובנוסף, כפר הנאשם בכך שהיה נשוי לאשה הראשונה בעת נשואיו עם האשה השניה.

לאחר ניהול הליך הוכחות, הורשע הנאשם בעובדות ובעבירה שבכתב האישום, בהתאם להכרעת הדין מיום 29.12.21.

לבקשת הצדדים, נדחה מועד שמיעת פרשת העונש לצורך היערכותם.

הנאשם לא התייצב למועד שימוע גזר הדין, ונמסר מפיו בא כוחו, כי הוא היה מודע למועד הדין.

לפיכך - הוצא נגד הנאשם צו הבאה ללא שחרור.

במועד הנוסף שנקבע לשימוע גזר הדין, הודיעה התביעה, כי לא ניתן לאתר את הנאשם, וכי בני משפחתו טוענים שאינם יודעים היכן הוא נמצא, אך שוב נאמר מפיהם, כי הוא היה מודע למועד הדין.

בית המשפט נעתר לבקשת התביעה לערוך ניסיון נוסף לאתר הנאשם, ומועד שימוע גזר הדין נדחה פעם נוספת.

ביום 04.12.22 אותר הנאשם, והובא לפני מותב זה. בית המשפט הורה על מעצרו ובד בבד, הורה גם על הקדמת מועד שימוע גזר הדין להיום, 05.12.22, וזאת, על מנת לאפשר לסניגורו של הנאשם להיות נוכח בדיון.

מכאן - גזר דין זה.

ראיות לעונש

התביעה הגישה, לענין העונש, ראיות כדלקמן:

- גיליון רישום פלילי של הנאשם (ת/א8') - לחובת הנאשם הרשעות בעבירות שונות, כגון: הפרת הוראה בדבר סגירת שטח בצו הוראות ביטחון, זיוף מסמך ושימוש בו, התחזות כאדם אחר, הפרת הכרזת שטח סגור - איסור יציאה, גניבה בידי עובד, סחיטה באיומים, קשירת קשר לעשות פשע, נהיגה ברכב מנועי ללא רישיון;
- גיליון רישום תעבורתי של הנאשם (ת/ב8') - לחובת הנאשם הרשעה אחת במספר עבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה, נהיגה כאשר רישיון הרכב פקע ונהיגה ללא ביטוח.

ההגנה לא הגישה ראיות לענין העונש.

טענות הצדדים

התביעה הגישה טיעוניה לענין העונש בכתב (ת/9) והשלימה אותן על פה.

התביעה טענה לפגיעה בכבוד האדם; מעמד האשה; הסדר הציבורי ובריבונות המדינה כמדינה דמוקרטית המקדמת שוויון בין המינים.

התביעה טענה, כי לא בכדי, מצא המחוקק לקבוע חמש שנות מאסר בגין עבירה זו, ענישה המבטאת את הסלידה מחומרת העבירה.

התביעה טענה, כי יש להרתיע היחיד והרבים מפני עבירות אלו.

התביעה טענה, כי למעשי הנאשם קדם תכנון מוקדם, שעה שפנה לאשה השניה, הציע לה להינשא לו, ערך עמה חוזה נישואין ופנה לבית הדין השרעי לאשר את הנישואין.

התביעה טענה, כי בניגוד לטענת הנאשם בדבר היותו גרוש, הצהיר הנאשם בפני הקאדי, כי הוא עדיין נשוי לאשה הראשונה.

התביעה טענה, כי למעשי הנאשם פוטנציאל נזק כלפי אשתו הראשונה וילדיו, והפנתה לדוח המסכם של הצוות הבין משרדי להתמודדות עם השלכותיה השליליות של הפוליגמיה, יולי 2018.

התביעה ביקשה לייחס משקל לאי נטילת אחריות מצד הנאשם על מעשיו ולכך שהציג מצג שווא בפני בית המשפט בעת ניהול ההוכחות, לפיו התגרש מאשתו הראשונה בטרם נישא לאשה השניה, בזמן שלא כך היה הדבר.

התביעה ביקשה לייחס משקל להרשעותיו הקודמות של הנאשם.

התביעה עתרה למתחם ענישה הנע בין 8 ועד 18 חודשי מאסר בפועל.

התביעה עתרה למקם את עונשו של הנאשם בשליש העליון של מתחם הענישה, מאסר על תנאי והתחייבות כספית.

ההגנה טענה, לענין העונש, על פה, וביום 19.10.22, השלימה טיעוניה בכתב (נ/2).

ההגנה טענה, כי על בית המשפט לפסוק כפי שפסק בפרשת אבו סקיק (ת"פ 25462-04-18 מדינת ישראל נ' אבו סקיק), הגם שפסיקה זו לא התקבלה בבית המשפט המחוזי (עפ"ג 26408-04-19 מדינת ישראל נ' אבו סקיק).

לדברי ההגנה, בחלוף הזמן, השיקולים שעמדו בבסיס גזר הדין של מותב זה בפרשת אבו סקיק הינם נכונים וצודקים.

עוד טענה ההגנה, כי בחלוף הזמן, התבססה טענה בדבר אכיפה בררנית אשר יש בה להשליך על ענישת הנאשם, כיוון שהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.1112 בדבר ריבוי נישואין, נאכפת באופן שרירותי ואקראי.

ההגנה טענה, כי הנאשם עבר העבירה סמוך להעברת ההנחיה בדבר אכיפת העבירה, בפברואר 2017, ואף נישא לאשתו השניה בטרם נישא אבו סקיק לאשתו השניה.

ההגנה טענה, כי לא יתכן שהמדינה לא אכפה את העבירה במשך עשורים וכעת אוכפת אותה.

ההגנה טענה, כי ההנחיה נכנסה לתוקף בתאריך 23.01.17 ולקח זמן עד שהופנמה ונטמעה.

ההגנה טענה, כי אי אפשר לעבור, כלשונה "מאפס למאה" בענישה.

ההגנה טענה, כי הוגש מקבץ של 55 כתבי אישום ומאז לא הוגשו תיקים נוספים.

ההגנה טענה, כי בתי הדין השרעיים העבירו כ-1,000 דיווחים על חשד לפוליגמיה ורשות האוכלוסין וההגירה העבירה למשטרה כ-270 תלונות על חשד לפוליגמיה, אולם, לא ננקטו הליכים.

ההגנה טענה, כי הפרקליטות עצמה מסרה שקיים קושי באכיפת העבירה, וכי בישיבה של פרקליטות המדינה הוצגו נתונים לפיהם, הוגשו כתבי אישום רק נגד 4.5% מהגברים, אשר ידוע כי הם פוליגמיים ונישאו לאחר פרסום הנחיית היועץ המשפטי לממשלה.

לטענת ההגנה, כל הנתונים שהוצגו על ידה, תומכים בטענה של אכיפה בררנית פסולה המקימה לנאשם הגנה מן הצדק, אשר היו מצדיקים אף ביטול כתב האישום נגד הנאשם.

ההגנה טענה, כי הרשעותיו הקודמות של הנאשם אינן רלוונטיות כיוון שאין בהן עבירות אלימות במשפחה.

ההגנה חזרה על עתירתה לאמץ את מתווה הענישה שקבע מותב זה בפרשת אבו סקיק ואף לחרוג ממתחם העונש

ההולם משיקולי צדק.

בדברו האחרון של הנאשם מסר, כי הוא מצטער על מעשיו ומבקש להתחשב בו בעת קביעת העונש. לדבריו, יש לו שמונה ילדים והוא המפרנס היחיד.

דין והכרעה

אין צורך להכביר מילים בנוגע להשלכותיה של העבירה, שענינה ריבוי נישואין.

מעבר לפגיעה בכבוד האשה ובאפשרות לקדם השוויון בין המינים - מהוות עבירות אלה, כר פורה לתופעות רבות של עוני; ניצול; עבריינות; ואם לא תטופל תופעה זו - עלול הדבר להסיג אחר מצבן של משפחות רבות, חלף קידום שילובן במסגרת החברה המודרנית.

ראו ניתוח מפורט של התופעה, של השלכותיה ושל שיקולי הענישה בגזר הדין ת"פ 25462-04-18 **מדינת ישראל נ' אבו סקיק** (פורסם במאגרים - 2019) להלן: "**פרשת אבו סקיק**".

אשר למתחם הענישה - בגזר הדין בפרשת **אבו סקיק**, התייחס בית המשפט לחומרת התופעה ולהשלכותיה, אך מצא לקבוע, כי בטרם קביעת מתחם ענישה מחמיר, שייתן מענה לשיקולי הענישה, כפי שפורטו - ראוי לקבוע מתחם ביניים, למשך תקופה, לא ארוכה, במהלכה יינקטו אמצעים חינוכיים ופרסומיים, כך שיהיה בידי הציבור להפנים שינוי המדיניות של גורמי האכיפה. זאת, מאחר שעבירות אלה לא נאכפו, במחוז הדרום, למשך כשבעה עשורים, מאז קום מדינת ישראל.

אלא, בערעור שהוגש על גזר הדין (עפ"ג 26408-04-19 - פורסם במאגרים) דחה בית המשפט המחוזי עמדה זו והורה להחיל לאלתר מתחם ענישה מחמיר, שינוע בין 7 - 18 חדשי מאסר בפועל, בכליאה ממשית.

בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון - נדחתה (רע"פ 664/11 - פורסם במאגרים).

עוד נקבע, כי עבירות מסוג זה אינן סובלות ענישה, שלא תהיה מאחורי סורג וברית, וכך נפסק גם במקרים, בהם הוכחו לפני בית המשפט נסיבות חריגות ביותר. כך, ראו עפ"ג 10875-04-20 **מדינת ישראל נ' אלעתמין**, שם על אף נסיבות חריגות מאוד (שאינן מתקיימות במקרה דנן) הוחמר עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, שהטיל מותב זה, למאסר בפועל בין כתלי בית האסורים, אם גם לתקופה קצרה יותר.

עוד ראו, התייחסות בית המשפט המחוזי לעבירת ריבוי נישואין בפסק דין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, עפ"ג 11731-04-22 **אבו סבילה נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים), אשר ניתן ביום 22.06.22:

האיסור הפלילי נחוץ בעיקר למניעת ריבוי נישואין בעדות ובחברות בהן הדבר מקובל כלגיטימי, שבהן גם מעמד האשה נמוך וקיים חוסר שוויון בולט בין המינים. ומטרתו לשנות את המצב החברתי, להגן על הנשים ולהשוות את זכויותיהן לזכויות הגבר.

בשנים הראשונות של המדינה, היו בישראל קהילות שבאו מארצות מוסלמיות בהן גם היהודים נהגו לשאת יותר מאשה אחת, שבמסגרתן היו נישואין פוליגמיים. אולם תופעה זו הלכה ונעלמה ולא עברה לדור השני וכיום היא איננה קיימת.

לעומת זאת, בחברה המוסלמית, הפוליגמיה עדיין נתפסת כדבר לגיטימי, היא קיימת בהיקף משמעותי, ונוכחת בכל הגילאים והמעמדות, ולא נראה שהיא תדעך מאליה בתהליך חברתי פנימי.

במצב דברים זה, האיסור הפורמאלי נחוץ ודרושה אכיפה רחבה וענישה מרתיעה. והטענה שריבוי נישואין הינו מעשה מקובל בחברה של הנאשם - כפי שהמערער טוען - לא רק שאינה מצדיקה הקלה בעונש, אלא שדווקא היא מצדיקה אכיפה וענישה משמעותית מרתיעה.

העונש החמור הקבוע לצד עבירת ריבוי נישואין, 5 שנות מאסר, מדבר בעד עצמו ומלמד על הפסול שהחברה בישראל מייחסת לעבירה.

הענישה הנהוגה בעבירת הפוליגמיה נעה בין 7 ל- 18 חודשי מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריאח ולא בעבודות שירות (ראה והשווה - רע"פ 6413/19 אמין אבו סקייק נ' מדינת ישראל (23.10.19); וע"פ 4085/91 שיבלי נ' מדינת ישראל [פורסם בבנו] (17.10.1991))

בהתחשב בפרק הזמן שעבר מאז החלה האכיפה בעבירה זו ובפרסום שניתן לאיסור ולאכיפתו, ועל מנת לגרום להרתעה אפקטיבית מפני ביצוע העבירה, שרווחיה בצדה, יש מקום לשקול החמרה של ממש בענישת נישואי ביגמיה חדשים.

בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בפרשת **אבו סקייק**, אף נדחתה הטענה, כי ניתן לראות באשרור הנישואין על ידי בית הדין השרעי כנסיבה מקלה.

ההגנה הפנתה בטיעוניה נ/2 לעניין המשך אכיפת העבירה על ידי המדינה וטענה, כי יש בכך משום אכיפה בררנית המצדיקה, כי בית המשפט ישוב על קביעותיו לענין מתחם הענישה ההולם בפרשת אבו סקייק.

טענות אלה נדחו בעבר, על ידי כלל הערכאות ובית המשפט לא יקבע מתחם שונה מזה שנקבע על ידי הערכאה המוסמכת, קרי, בית המשפט המחוזי, בשבתו כערכאת ערעור פלילי, מתחם שאושר שוב רק לאחרונה בפסק הדין

בפרשת **אבו סבילה** שהובא לעיל.

מתחם הענישה בעבירה זו נקבע על ידי בית המשפט המחוזי בפרשת **אבו סקיק** ובפרשת **אבו סבילה** לעיל, כך שינוע בין 7 עד 18 חדשים מאסר בפועל.

קביעת הענישה במסגרת המתחם

לחובת הנאשם, יש לזקוף את העובדה, כי המדובר בעבירה, אשר נעברה במכוון, תוך פניה לאשה הנוספת ועריכת הנישואין עמה.

עוד לחובתו, הרשעותיו הקודמות, הפליליות וגם התעבורתיות, הגם שאין מן הענין, המלמדות על יחסו של הנאשם לחוק ולסדר הציבורי.

הנאשם כפר באשמה ולא נטל אחריות על מעשיו. זוהי, כמובן, זכותו, אך הוא איננו זכאי להקלות להן זכאי מי שנוטל אחריות על מעשיו ומביע חרטה.

עוד ניסה הנאשם להימלט מהדין, כאשר נמנע מלהתייצב פעמיים לשמיעת גזר הדין ובית המשפט נאלץ להורות על הבאתו בצו ועל מעצרו.

לזכות הנאשם, העובדה כי העבירה נעברה בסמוך לפרסום הנחיית היועץ המשפטי לממשלה.

לא הוצגו לפני בית המשפט נסיבות מיוחדות, המצדיקות סטיה ממתחם הענישה.

בשקלול הגורמים, מוצא בית המשפט למקם עונשו של הנאשם בחלקו הבינוני של המתחם.

עוד יושתו על הנאשם מאסר על תנאי והתחייבות להימנע מעבירה.

משלא עתרה המאשימה לעיצום כספי מסוג קנס - לא יוטל כזה, וזאת על אף שלא צוין הטעם להיעדר עתירה כאמור, כשבמקרים דומים - נפסקו קנסות. לו היתה התביעה עותרת לעיצום כספי, היה שוקל בית המשפט הטלתו בשל כך, שתופעת הפוליגמיה מביאה גם להכבדה ניכרת על אוצר המדינה ובהתאם למדיניות הענישה במקרים אחרים.

סיכום

לאחר שבית המשפט עיין בטיעוני הצדדים ושמע טענותיהם על פה; עיין בתסקיר שירות המבחן; עיין בפסיקה שהוגשה; גוזר על הנאשם את העונשים כדלקמן:

א. שנה מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו בתיק זה בלבד, על פי רישומי שב"ס;

ב. 12 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו, שהנאשם לא יעבור עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ח' סימן ח';

ג. הנאשם יצהיר על התחייבות בסך 10,000 ₪ להימנע, בתוך שלוש שנים ממועד שחרורו ממאסר, מכל עבירה המפעילה את התנאי הנקוב בסעיף ב' לעיל. לא יצהיר הנאשם על ההתחייבות היום - ייאסר למשך 35 יום.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022, במעמד הצדדים.